

Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yapılmış Tarih Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi*

Adem DAĞAŞAN**

Dr., Kafkas Üniversitesi Dede Korkut
Eğitim Fakültesi, Kars, Türkiye
Ademdagasan25@hotmail.com

Tuğba SOMEN

Dr., Kafkas Üniversitesi Dede Korkut
Eğitim Fakültesi, Kars, Türkiye
tugbasomen@gmail.com

Meral Metin GÖKSU

Dr., Kafkas Üniversitesi Dede Korkut
Eğitim Fakültesi, Kars, Türkiye
meralmetin38@hotmail.com

Özet

Araştırmanın amacı 2015-2024 yılları arasında Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında tarih konularını kapsayan tezlerin bibliyometrik analizinin yapılarak lisansüstü araştırma eğilimlerinin belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış, tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Tezlere Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) "Ulusal Tez Merkezi" veri tabanından taranarak ulaşılmıştır. Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında yapılmış 477 tezdten tarih konularını kapsayan 197 tez araştırmaya dahil edilmiştir. Ulaşılan tezler; tez konusu, tez türü, yayım yılı, üniversite, kullanılan araştırma modeli, araştırma deseni, veri toplama aracı, veri analiz türü, örneklem grubu ve örneklem türü bilgilerini içeren form aracılığıyla kodlanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizine tabii tutulmuştur. Bulgulara göre; 178 tezin yüksek lisans 19 tezin ise doktora çalışması olarak gerçekleştirildiğini, nitel araştırma yöntemlerinin ve tarama modelinin en sık kullandığı, likert tipi veri toplama araçlarının tercih edildiği, içerik analizinin en sık kullanılan analiz tekniği olarak işe koşulduğu, ortaokul öğrencilerinin özellikle 7. Sınıf öğrencilerinin daha sık araştırmalara dahil edildiği görülmüştür. Bununla birlikte tez konularının en sık "Tarihsel Düşünme ve Kavram Geliştirme, Dijital Araçlar ve Teknoloji Kullanımı, Kültürel Miras ve Yerel Tarih" temalarında toplandığı, Sakarya Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinin en yüksek tez sayısına sahip olduğu, 2019 yılında ise en yüksek tez sayısına ulaşıldığı görülmektedir. Sonuç olarak, araştırma sosyal bilgiler eğitimi alanında tarih öğretiminin gelişimine katkıda bulunacak yeni araştırma alanlarını belirlemeye yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi, tarih eğitimi, lisansüstü tezler, bibliyografya.

Bibliometric Analysis of Graduate Theses on History in the Field of Social Studies Education

Abstract

The aim of the study is to determine the postgraduate research trends by conducting a bibliometric analysis of theses covering history topics in the field of Social Studies Education between 2015-2024. Qualitative research method was used in the study and it was conducted in the survey model. The theses were accessed by searching the 'National Thesis Centre' database of the Council of Higher Education (YÖK). Among 477 theses in the field of Social Studies Education, 197 theses covering history subjects were included in the study. The theses were coded by means of a form containing information on thesis topic, thesis type, year of publication, university, research model used, research design, data collection tool, data analysis type, sample group and sample type. The data obtained were subjected to content analysis. According to the findings, it was seen that 178 theses were carried out as master's and 19 theses as doctoral studies, qualitative research methods and survey model were most frequently used, Likert-type data collection tools were preferred, content analysis was employed as the most frequently used analysis technique, and secondary school students, especially 7th grade students, were more frequently included in the studies. In addition, it was observed that the thesis topics were most frequently gathered in the themes of 'Historical Thinking and Concept Development, Digital Tools and Technology Usage, Cultural Heritage and Local History', Sakarya University and Muğla Sıtkı Koçman University had the highest number of theses, and the highest number of theses was in 2019.

Keywords: Social studies education, history education, graduate theses, bibliography.

Atıf / Citation

Dağışan, A., Somen, T. ve Göksu, M. M. (2024). Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yapılmış Tarih Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Anadolu Türk Eğitim Dergisi*, 6 (3), 351-372

Dağışan, A., Somen, T. ve Göksu, M. M. (2024). Bibliometric Analysis of Graduate Theses on History in the Field of Social Studies Education.. *Anatolian Turkish Journal of Education*, 6 (3), 351-372

* Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur.
**Sorumlu Yazar.

Giriş

Sosyal Bilgiler, bireylerin geçmiş, bugün ve gelecek ile anlamlı bir bağ kurmasını sağlayan disiplinlerden biridir. Bu bağın kurulmasında, bireyin çevresiyle olan etkileşimine katkıda bulunarak, vatandaşlık bilinci ve sorumluluğunun gelişmesine destek olmaktadır. Aynı zamanda bireyin yalnızca bir fert olarak değil, toplumun etkin bir parçası olarak da varlık göstermesine yardımcı olmaktadır (Öztürk, 2006). Araştırmacılara göre, Sosyal Bilgiler bireyin yaşamda karşılaşacağı sorunlara etkili çözümler üretebilmesini, bu süreçte gerekli dersleri çıkararak sorumluluklarını yerine getirmesini sağlamaya yönelik beceriler kazandırır (Öztürk, 2006; Sönmez, 2005). Bu nedenle eğitim programları, çağın ihtiyaçlarına uygun ve güncel bir yapıda hazırlanmalıdır. Bu sayede öğrenciler, öğrendiklerini yaşamlarına ve çevrelerine kolaylıkla uyarlayabilmeli, Sosyal Bilgiler programı aracılığıyla gerekli becerileri kazanmalıdır (Paykoç, 1991; Öztürk, 2006; Sönmez, 1998; Wiles & Bondi, 1993; Tarman, Acun & Yüksel, 2010).

Sosyal bilgiler eğitimi, multidisipliner bir yapıya sahip olup, tarih konuları bu alanın önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Tarih konuları, sosyal bilgiler öğretim programlarının temel unsuru olarak kabul edilmekte ve bu durum programlarda tarih ağırlıklı tasarımların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Ülkemizdeki sosyal bilgiler öğretim programları incelendiğinde, tarih konularının bu programlarda özel bir yere sahip olduğu görülmektedir (Ata, 2009). Sosyal bilgiler dersinin temel disiplinleri arasında, tarihle doğrudan ilişkili pek çok konu bulunmakta ve ders kapsamında birçok konuda tarih ile bağlantı kurulabilmektedir (Turan & Ulusoy, 2011). Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi üzerine yapılan akademik araştırmalar da tarih ile sosyal bilgiler arasındaki bu güçlü ilişkiyi vurgulamaktadır (Ata, 2007; Akdağ, 2009; Öztürk & Dilek, 2005; Turan & Akdağ, 2017).

Tarih öğretimi, tarih biliminden elde edilen bilgilerin toplumlarla buluşmasını sağlayan ve toplumsal bilinç oluşturmaya amaçlayan önemli bir alandır. Tarih öğretiminin temel hedefleri arasında ahlaki gelişimin sağlanması, demokratik yaşam becerilerinin kazandırılması, milli kimlik bilincinin oluşturulması, geçmişten ders çıkarma ve güncel sorunları daha iyi anlama gibi amaçlar yer almaktadır (Demircioğlu, 2010). Tarih öğretimi aracılığıyla öğrencilere milli kimlik kazandırmak ve kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılması hedeflenmekte, bu doğrultuda öğrencilerin geçmişi sorgulamaları ve geleceğe dair öngörülerde bulunmaları beklenmektedir (Dilek, 2002).

Bilimsel araştırma bulguları, tüm disiplinlerdeki politika ve uygulamaları şekillendirme potansiyeline sahiptir. Bu bulgular, yalnızca uygulamalara dayanak sağlamakla kalmaz, aynı zamanda uygulayıcılara mesleki faaliyetlerinde yol gösterici rol oynamaktadır. Tarih eğitimi alanında gerçekleştirilen pek çok araştırma, bu alandaki reformların temelini oluşturmuştur (Çiftçi vd, 2016). Bilimsel araştırma sonuçlarının sentezlenmesi, mevcut çalışmaları geniş bir bakış açısıyla değerlendirme ve yeni yaklaşımlar geliştirme amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Özellikle 1980’lerde ABD’de popülerlik kazanan ve araştırmaların niteliğini, genel profilini inceleyen çalışmalar, bu araştırmaların evrimini ve verilerden yeni çıkarımlar yapmayı hedeflemiştir; Türkiye’de ise bu yöntem 2000’li yıllardan itibaren benimsenmiştir (Karadağ vd., 2017). Yeni bir araştırmaya başlamayı planlayan bir araştırmacı, öncelikle mevcut çalışmaları gözden geçirerek literatürdeki boşlukları tespit eden ve sonuçları sistematik değerlendirme ile meta-analiz yoluyla ele alan çalışmalara yönelmektedir. Belirli bir alandaki farklı araştırmaları bir arada incelemek, eğilimleri belirlemek ve bu doğrultuda araştırmacıların ve politika yapımcıların bilinçli kararlar almasına yardımcı olmaktadır (Danişman vd., 2016).

Türk eğitim sistemi, hem farklı eğitim politikalarının uygulanması hem de hızla değişen dünyaya uyum sağlama gerekliliği nedeniyle sık sık değişiklikler geçirmektedir. Bu değişimlerin en fazla etkilediği kesimlerin başında öğretmenler ve öğrenciler gelmektedir (Oruç & Ulusoy, 2008). Bu bağlamda, eğitim politikalarının belirlenmesinde yüksek lisans ve doktora tezlerinin önemi artmakta ve geleceğe yönelik stratejik bir yol haritası oluşturulmasında önemli bir kaynak olarak değerlendirilmektedir.

Bu bağlamda, Türkiye’de sosyal bilimler eğitimi alanında Oruç ve Ulusoy (2008) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, 2000-2007 yılları arasında Türkiye’de sosyal bilgiler öğretimi alanında yapılmış olan tezlerden rastgele seçilen 100 adet tezin konu dağılımlarına dair yüzdelik oranlar sunulmuştur. Geçit (2010), 2000-2010 yılları arasında sosyal bilgiler eğitimi üzerine yapılmış akademik çalışmaları belirleyerek farklı açılardan değerlendirmiştir. Tarman, Acun ve Yüksel (2010) çalışmasında, Türkiye’deki sosyal bilgiler alanında yapılmış lisansüstü tezlerin sosyal bilgiler eğitimine ve birbirlerine olan etkileri ele alınmıştır. Öner

ve Öner (2017) araştırmalarında; 2006-2017 tarihleri arasında Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında coğrafya konuları üzerine yapılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelenerek lisansüstü araştırma eğilimlerini belirlenmişlerdir. Şahin, Göğebakan Yıldız ve Duman (2020) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, 1990 yılından itibaren Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında hazırlanan tezlerin yıllara, üniversitelere ve araştırma temalarına göre nasıl bir dağılım sergilediği analiz edilmiştir. Sosyal bilgiler eğitiminde tarih eğitimi alanlarında yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirildiği araştırmalar da (Çırak, 2020; Hayta vd., 2020; Zayımoğlu Öztürk ve Sıgnaktekin, 2021) dikkat çekmektedir. Çırak (2020) Türkiye’de 1999-2019 yılları arasında sosyal bilgilerde tarih ile ilgili konuların öğretimi üzerine hazırlanan lisansüstü çalışmaları analiz etmiştir. Hayta, Karabağ ve Gövercin (2020) araştırmalarında tarih eğitimi, öğretimi ve yazıcılığı alanında hazırlanmış olan lisansüstü tezlerin incelemesini gerçekleştirmişlerdir. Öztürk ve Sıgnaktekin (2021) araştırmalarında; Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi içerisinde tarih ve tarih öğretimi konuları bağlamında yapılmış lisansüstü tez çalışmalarını ve bu tezlerdeki eğilimleri çeşitli değişkenler açısından değerlendirmişlerdir.

Diğer tüm disiplinlerde olduğu gibi, sosyal bilgiler eğitiminde de yapılan bilimsel çalışmaların periyodik olarak incelenmesi, alanın genel durumunu anlamak açısından büyük önem taşımaktadır. Bu incelemeler sayesinde alanda gerçekleştirilen araştırmaların derinliği, konu çeşitliliği, kullanılan yöntem ve teknikler ile hâkim bakış açısının tarihsel süreçte nasıl değiştiği değerlendirilebilmektedir (Cüçük, 2017). Türkiye’deki sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların, ülkenin ihtiyaçlarına uygun düzenlemelerin yapılmasına ve alanın gelişimine katkı sağladığı bilinmektedir (Coşkun vd., 2014). Üstüner ve Cömert (2008) de lisansüstü tezlerin özelliklerinin ve içeriklerinin incelenmesinin, ilgili bilim dalının nasıl bir gelişim gösterdiği hakkında önemli ipuçları sunduğunu belirtmektedir. Sosyal bilgiler eğitimi alanında, nitelikli akademisyenlerin ve araştırmacıların yetiştirilmesi için lisansüstü düzeyde hazırlanan tezlerin belli aralıklarla incelenmesi ve bu alandaki eğilimlerin ortaya konması, gelecekteki çalışmalar için önemli bir projeksiyon sunmaktadır. Sosyal bilgiler eğitiminde tarih öğretimi üzerine yapılan tezlerin çeşitli yönlerden değerlendirilmesi, yeni araştırmalar için konu ve yöntem önerileri geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 2015-2024 yılları arasında Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında yapılan ve tarih konularını kapsayan tezlerinin bibliyometrik analizinin yapılarak lisansüstü araştırma eğilimlerinin belirlenmesidir.

Araştırmanın alt araştırma soruları ise;

Tezlerin ele aldığı tarih konuları dağılımları nasıldır?

Tezlerin türlerine göre dağılımları nasıldır?

Tezlerin yayım yıllarına göre dağılımları nasıldır?

Hangi üniversitelerde tez çalışmaları daha yoğundur?

Tezlerde hangi araştırma yöntemleri (nicel, nitel, karma yöntem) kullanılmıştır?

Tezlerde hangi araştırma modelleri kullanılmıştır?

Veri toplama araçları nelerdir (gözlem, anket, mülakat, testler, vb.)?

Tezlerde hangi analiz yöntemleri kullanılmıştır?

Tezlerin odaklandığı örneklem grubuna göre dağılımları nasıldır?

Tezlerin odaklandığı örneklem türü bilgileri bağlamında dağılımları nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış, tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Karasar (2015)’a göre tarama modeli geçmişte ya da hala var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içerisinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Kaliteli bir sistematik derleme için detaylı bir literatür taraması yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda, araştırmada durum çalışması şu şekilde uygulanmıştır:

- (i) *Araştırma Sorularının Oluşturulması*: Araştırma soruları araştırmacının ilgili araştırmalardan hangi verileri toplaması gerektiğini ve analiz stratejilerini nasıl uygulayacağını belirlemesine yardımcı olur.
- (ii) *Veri Toplama ve Seçme*: Kaliteli bir sistematik derlemede ele alınan durumu kapsayan, olguları inceleyen ve amaca uygun olan araştırmaların seçilmesi önemlidir. Bu seçim, belirli kriterlere (örneğin, veri tabanları, çeşitli araştırma türleri, belirli yayın tarihi, örneklem grubu ve konu sınırlaması vb.) dayanmalıdır. Seçilen çalışmalardan çıkarılacak veriler, birleştirilir ve analiz için hazırlanır.
- (iii) *Veri Analizi*: Seçilen çalışmaların uygun analiz yöntemleri kullanılarak raporlaştırma sürecine tabii tutulmasıdır. Bu aşamada araştırma soruları temelinde uygun analizler uygun şekilde tablo ve grafiklerle raporlaştırılır.
- (iv) *Sonuçların Yorumlanması*: Araştırma sonuçları durum hakkında genel çerçevenin oluşturulduğu, bakış açısının kazandırıldığı ve sınırlı bir sistem üzerinde derinlemesine analiz yapılan çalışmalardır. Araştırmacılar, bu sonuçları yorumlayarak genel değerlendirme yapar.

Evren ve Örneklem

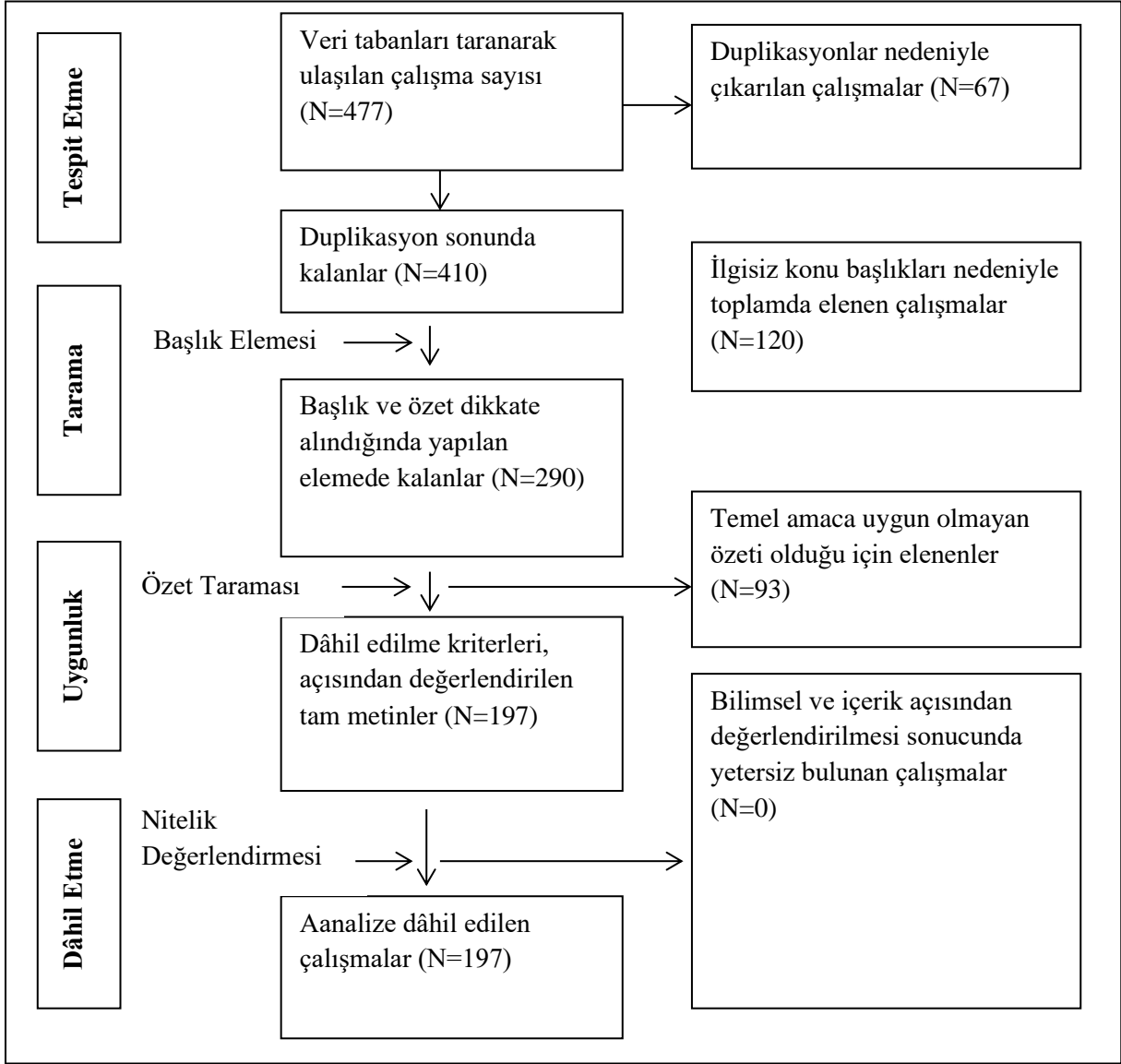
Çalışmanın evreni; YÖK Tez veri tabanından tam metnine ulaşılabilen, Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmış ve Türkiye’de yapılan tez araştırmaları şeklindedir. Çalışmanın örnekleme ise; 2015 ve 2024 yılları arasında Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmış sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılmış ve tarih konuları kapsamında yazılan lisansüstü tezleridir. Bu bağlamda toplam 197 adet tez araştırmaya dahil edilmiştir.

Veri Toplama Teknikleri

Tarama Stratejisi ve Dâhil Etme/Çıkarma Kriterleri

- (i) YÖK Tez veri tabanlarında tarama işlemi 11.08.2024 tarihinde yapılmıştır.
 - (ii) Anahtar kelime olarak Türkçe yayınlar için “*Sosyal bilgiler*” ve “*tarih*” ve “*eğitim*” terimleri başlıklarda, anahtar kelimelerde ve özetlerde taranmıştır.
 - (iii) Araştırmada ilgili literatür taraması sonucu; *Ele Alınan Konu, Yıl, Üniversite, Yöntem, Araştırma Modeli, Veri Toplama Araçları, Veri Analiz Yöntemi ve Örneklem Bilgisi*” değişkenleri amaca uygun olarak belirlenmiş ve araştırmalardan bu veriler çekilmiştir.
 - (iv) Araştırmada *Akademik Yayın Değerlendirme Formu* kullanılarak her bir araştırmaya numara verilmiş ve araştırmaların belirtilenler dışında; *APA 6* stilinde kaynakça yazımı olarak raporlaştırma süreci için araştırmalardan çekilmiştir.
- Araştırmaların dahil edilmeme nedenleri:
- (i) İlgili veri tabanlarında bulunmaması
 - (ii) Tam metninin ulaşılabilir olmaması
 - (iii) Sosyal bilgiler eğitimi bağlamında ele alınmaması
 - (iv) Tarih eğitimine odaklanmaması

PRISMA Diyagramı ve Dahil Edilen Çalışmalar

Şekil 1.

Analize Dâhil Edilen Çalışmaların Akış Diyagramı

Veri Toplama Teknikleri

Veri toplama tekniği olarak doküman analizi kullanılmıştır. Dokümanlar; dergiler, teknik dökümanlar, saha notları, günlükler, biyografiler ve otobiyografiler, resmi kayıtlar, bildirimler, raporlar ya da istatistikler, birincil veya ikincil kaynaklar, tarihi olaylar veya kronolojiler, fotoğraflar, projeler, kitaplar, planlar, mektuplar, makaleler gibi çeşitli materyaller olabilir (Cohen, Manion & Morrison, 2007). Bu dokümanların, ilgili alanda bilgi edinmeyi sağlayan değerli kaynaklar olduğu ve nitel araştırmalarda araştırmacıların sıklıkla bu yazılı materyaller üzerinde çalıştığı bilinmektedir (Wallen ve Fraenkel, 2000).

Araştırmada doküman analizi iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Bunlar;

- (i) Çalışma grubunda yer alan tezler Yök Tez veri tabanlarından temin edilmiş, pdf formatında bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

- (ii) İkinci aşamada, bilgisayar ortamına aktarılmış çalışmaların kod numarası sırasına göre çözümlenmeleri, araştırma kapsamında geliştirilen Akademik Yayın Değerlendirme Formu kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen veriler, nitel araştırma yöntemiyle ilişkilendirilen içerik analiz türlerinden kategorik analiz ve frekans analizi teknikleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Nitel araştırmada veri analizi sürecinde, ilk olarak mesaj öğelerinin sıklıklarının sayılmasına odaklanan frekans analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu analiz türünde, sayılabilir nitelikteki birimler belirlenerek, analiz göstergeleri frekans olarak ifade edilir. Frekans analizi, kayıt birimlerinin nicel olarak görünme sıklığını basit bir şekilde ortaya koyar. Materyalin analizi sırasında, mesaj öğelerinin belirli bir ögenin sıklığına göre sayılması amaçlanmış ve bu sayımlar frekans olarak ifade edilmiştir. Bu yöntem, belirli bir ögenin ne kadar sık ortaya çıktığını ve bu ögenin analiz bağlamında yoğunluğunu ve önemini anlamayı sağlar. Frekans analizi sonucunda, öğeler önem sırasına göre sınıflandırılabilir ve sıklıklarına göre gruplandırılabilir (Köhler & Stemmler, 1997). Kategorik analiz ise, belirli bir mesajın önce birimlere ayrılması ve ardından bu birimlerin önceden belirlenmiş ölçütlere göre kategoriler halinde gruplandırılmasını ifade eder (Tavşancıl & Aslan, 2001).

Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Nitel araştırmalarda geçerlilik, araştırmacının incelenen konuyu doğru ve tarafsız bir şekilde gözlemlemesini ifade eder. Bunun yanı sıra, araştırmacının veri toplama sürecini, sonuçlara ulaşma yöntemlerini ve elde edilen verilerin detaylı bir şekilde raporlanmasını açıklaması da geçerlilik açısından önemli unsurlardır (Karataş, 2015).

Nitel araştırmada geçerlik, iç geçerlik ve dış geçerlik olarak iki ana kategoriye ayrılır. İç geçerlik, araştırma sürecinin ele alınan gerçeği ortaya çıkarmadaki yeterliliği ile ilgilidir. Bu nedenle, araştırmacının veri toplama, analiz ve yorumlama süreçlerinde tutarlılık göstermesi önemlidir (Büyüköztürk vd., 2008). Bu çalışmada, iç geçerliliği sağlamak amacıyla bulgular bölümünde detaylı açıklamalar yapılmış, araştırma konusuyla ilgili bilgiler objektif verilerle desteklenmiş ve ardından yorumlar yapılmıştır. Veriler arasındaki tutarlılık, içsel homojenlik ve dışsal heterojenlik ölçütlerine dikkat edilerek sağlanmaya çalışılmıştır. Böylece, benzerlikler ve farklılıklar açıkça vurgulanmıştır.

Dış geçerlik, araştırma bulgularının genellenebilirliği olarak tanımlanabilir. Araştırmanın sonuçları benzer ortamlarda ve koşullarda yeniden üretilebiliyorsa, bu araştırmanın dış geçerliliği sağlanmış demektir. Bu araştırmada, yayınların YÖK Tez Merkezi'nden çekilme süreci ayrıntılı olarak açıklanmış ve elde edilen ham veriler ek olarak sunulmuştur. Güvenirlik, araştırma sürecinin ve verilerin şeffaf ve ayrıntılı bir şekilde tanımlanması; yani başka bir araştırmacının değerlendirmesine olanak tanıyacak şekilde sunulmasıdır. Kısacası, araştırma sonuçlarının tekrarlanabilirliği ile ilgilidir (Yıldırım & Şimşek, 2008). Bu kapsamda, verilerin analizi iki uzman tarafından gerçekleştirilmiş ve çalışmanın güvenilirliğini hesaplamak için Miles ve Huberman'ın (1994) formülü kullanılmıştır. Güvenirlik formülüne göre yapılan hesaplama sonucunda araştırmanın güvenilirliği %88 olarak bulunmuştur. Güvenirlik hesaplarının %70'in üzerinde olması, araştırmanın güvenilir olduğunu gösterir. Bu sonuca göre, araştırmanın güvenilir olduğu ifade edilebilir.

Bulgular

Araştırmanın birinci alt araştırma sorusunda yer alan araştırmaların ele aldığı tarih konuları dağılımlarına yönelik bulgular Tablo 1.'de sunulmuştur.

Tablo 1.

Araştırmaya dâhil edilen çalışmaların konularına göre dağılımı

Tema	Alt Temalar	Frekans
Tarihsel Düşünme ve Kavram Geliştirme	Tarihsel düşünme becerileri	7
	Tarihsel empati	6
	Kronoloji ve zaman algısı	4
	Tarihi kavramlar ve kavram yanılgıları	6
	Tarihi metinlerin kullanımı (hikaye, roman, biyografi vb.)	6
	Tarihi şahsiyetlerin öğretimi	5
	Kanıt temelli öğrenme (birinci el kaynaklar, yazılı kanıt vb.)	5
	Çizgi roman kullanımı	4
	Tarihsel film ve dizilerin kullanımı	3
Dijital Araçlar ve Teknoloji Kullanımı	Dijital zaman çizelgeleri kullanımı	3
	Web 2.0 araçları ile tarih öğretimi (dijital içerik, uygulamalar)	6
	Sanal müzeler ve sanal ortam tasarımı	5
	Bilgisayar animasyonları ile tarih öğretimi	3
	Dijital hikaye anlatımı ve animasyonlu içerik	2
	Uzaktan öğretim ve İnkılap Tarihi	2
	Dijital araçların tarihsel empati ve başarı üzerindeki etkisi	4
Kültürel Miras ve Yerel Tarih	Kültürel miras eğitimi (somut olmayan miras, değerler)	10
	Yerel tarih öğretimi (örnek olaylar: Safranbolu, Mudurnu)	9
	Tarihi mekânlar ve müze eğitimi	8
	Göbeklitepe ve kültürel miras	2
	Yerel tarih unsurları (tarihi şahsiyetler, yerel olaylar)	6
	Seyahatnameler ve tarih öğretimi	3
	Tarihi anıtlar ve mimari eserlerin eğitimde kullanımı	3
Tarih Konuları ve Pedagojik Yaklaşımlar	Osmanlı tarihi öğretimi	3
	Eskiçağ tarihi öğretimi	3
	İslamiyet öncesi Türk tarihi	2
	İnkılap Tarihi ve Cumhuriyet tarihi	4
	Kadın tarihi ve edebi ürünlerin kullanımı	3
	Millî Mücadele öğretimi (yerel ve ulusal olaylar, romanlar)	5
	Atatürk ve Atatürkçülük öğretimi	3
	Türk-İslam medeniyeti ve bilginler	3
	Fetih ve gaza konularının öğretimi	2
Yaratıcı Öğrenme Yöntemleri	Yaratıcı drama	5
	Drama temelli tarih öğretimi	3
	Senaryo tabanlı öğrenme	2
	Oyun temelli tarih öğretimi	3
	Tarihsel empatiye dayalı etkinlikler	4
	Sözlü tarih yöntemi	6
	Metafor kullanımı ve yansıtıcı düşünme etkinlikleri	3
	Fotoğraflarla tarihsel zaman algısı	2
Proje tabanlı öğrenme	3	

Tema	Alt Temalar	Frekans
Eğitimde Yenilikçi Yöntemler ve Araştırmalar	Tarih ve coğrafya derslerinin bütünleştirilmesi	2
	Pedagojik içerik bilgisi	3
	Aktif öğrenme yöntemleri	4
	Tarih eğitimi ve eğitim inkılapları	2
	Tarihsel çevre ve mekânsal düşünme becerileri	3
	İnformal kaynaklar ile tarih öğrenimi	2
Sosyal Bilgiler ve Tarih Öğretiminde Materyal Kullanımı	Tarihi materyallerin kullanımı (yazılı kanıtlar, görsel malzemeler)	4
	Birinci elden kaynaklarla tarih öğretimi	5
	Tarihi hikayeler ve edebi ürünler	3
	Bilim tarihi konuları ve bilim insanları	4
	Çocuk edebiyatı ürünlerinin tarih öğretiminde kullanımı	4
	Biyografi ve şahsiyet odaklı tarih öğretimi	3
Tarih Eğitiminde Değerler Eğitimi	Tarihsel değer öğretimi	5
	Milli kimlik algısı	3
	Evliya Çelebi Seyahatnamesi ve değerler	2
	Atabetü'l Hakayık ve değerler öğretimi	2
	Kutadgu Bilig ve sosyal bilgiler öğretimi	3
	Tarihi şahsiyetlerin değerler açısından işlenmesi	3
	Sözlü tarih ve değer öğretimi	4
Milli Mücadele ve Yakın Tarih	Milli Mücadele romanları	3
	Kıbrıs Barış Harekâtı ve gazilerin tarih öğretimi	3
	Cumhuriyet dönemi çocuk dergileri	2
	İnkılap Tarihi üzerine tezler	2
	Montrö Boğazlar Sözleşmesi	2
	Savaş konularının tarih algısına etkisi	3
	Yerel tarihin Milli Mücadele bağlamında işlenmesi	3

Tablo 1'e göre araştırmalar tarihsel düşünme ve kavram geliştirme, dijital araçlar ve teknoloji kullanımı, kültürel miras ve yerel tarih, tarih konuları ve pedagojik yaklaşımlar, yaratıcı öğrenme yöntemleri, eğitimde yenilikçi yöntemler ve tarih eğitiminde değerler eğitimi gibi başlıklara odaklanmıştır. Tarihsel düşünme becerileri, tarihsel empati, kronoloji ve zaman algısı gibi alt temalar önemli bir yer tutarken, dijital araçlar ile tarih öğretimi, kültürel miras eğitimi, yerel tarih öğretimi ve tarihi mekânlar/müzeler gibi konular da sıklıkla ele alınmıştır. Pedagojik yaklaşımlar arasında Osmanlı ve İslamiyet öncesi Türk tarihi, Millî Mücadele ve Atatürkçülük öğretimi öne çıkmıştır. Yaratıcı drama ve oyun temelli öğretim gibi yaratıcı öğrenme yöntemleri de tarih eğitiminde yer bulmuştur. Ayrıca, materyal kullanımı, proje tabanlı öğrenme ve aktif öğrenme gibi yenilikçi yaklaşımlar ile tarihsel değer öğretimi üzerine de çalışmalar yapılmıştır.

Tablo 2.

Araştırmaya dâhil edilen tezlerin türlerine göre dağılımı

Tez Türü	Frekans	Yüzde (%)
Yüksek Lisans	178	90,36
Doktora	19	9,64
Toplam	197	100,00

Tablo 2’de görüldüğü gibi tezlerin büyük çoğunluğu yüksek lisans tezlerinden oluşmaktadır. Yüksek lisans tezlerinin frekansı 178 olup, toplam tezlerin %90,36’sını oluşturmaktadır. Doktora tezleri ise 19 frekans ile %9,64 oranında yer almaktadır. Toplamda 197 tez incelenmiştir.

Tablo 3.

Araştırmaya dâhil edilen tezlerin yayım yıllarına göre dağılımı

Yıl	Frekans	Yüzde (%)
2024	15	8.67
2023	23	13.29
2022	27	15.61
2021	17	9.83
2020	10	5.78
2019	33	19.08
2018	12	6.94
2017	16	9.25
2016	12	6.94
2015	8	4.62

Tabloya göre; araştırmaya dâhil edilen çalışmaların yayımlandıkları yıllara göre dağılımlarına bakıldığında; en fazla çalışma 2019 yılında yayımlanmış olup, frekansı 33 ve yüzde olarak %19,08'dir. Bunu 2022 yılı 27 frekans ve %15,61 ile takip etmektedir. Diğer yıllara baktığımızda, 2023 yılında 23 çalışma (%13,29), 2021 yılında 17 çalışma (%9,83) ve 2024 yılında 15 çalışma (%8,67) yayımlanmıştır. 2018 ve 2016 yıllarında ise 12 çalışma ile her iki yıl %6,94 oranına sahiptir. 2017'de 16 çalışma (%9,25), 2020'de 10 çalışma (%5,78) ve 2015'te ise 8 çalışma (%4,62) yayımlanmıştır.

Tablo 4.

Araştırmaya dâhil edilen tezlerin yürütüldüğü üniversitelere göre dağılımı

Üniversite	Frekans	Yüzde (%)
Sakarya Üniversitesi	11	5.61
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	9	4.59
İnönü Üniversitesi	9	4.59
Necmettin Erbakan Üniversitesi	9	4.59
Giresun Üniversitesi	8	4.08
Gazi Üniversitesi	8	4.08
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	7	3.57
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	7	3.57
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	6	3.06
Trabzon Üniversitesi	6	3.06
Mersin Üniversitesi	6	3.06
Sinop Üniversitesi	6	3.06
Afyon Kocatepe Üniversitesi	5	2.55
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	5	2.55
Marmara Üniversitesi	5	2.55
Bursa Uludağ Üniversitesi	4	2.04
Atatürk Üniversitesi	4	2.04

Üniversite	Frekans	Yüzde (%)
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	4	2.04
Dokuz Eylül Üniversitesi	4	2.04
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	4	2.04
Aksaray Üniversitesi	4	2.04
Uşak Üniversitesi	4	2.04
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	3	1.53
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	3	1.53
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3	1.53
Kastamonu Üniversitesi	3	1.53
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	3	1.53
Bartın Üniversitesi	3	1.53
Yıldız Teknik Üniversitesi	3	1.53
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	2	1.02
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	2	1.02
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2	1.02
Adnan Menderes Üniversitesi	2	1.02
Kafkas Üniversitesi	2	1.02
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	2	1.02
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	2	1.02
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	2	1.02
Balıkesir Üniversitesi	2	1.02
Erciyes Üniversitesi	2	1.02
Cumhuriyet Üniversitesi	2	1.02
Manisa Celal Bayar Üniversitesi	2	1.02
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	1	0.51
Pamukkale Üniversitesi	1	0.51
Süleyman Demirel Üniversitesi	1	0.51
Gaziantep Üniversitesi	1	0.51
Amasya Üniversitesi	1	0.51
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1	0.51
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	1	0.51
Erzincan Üniversitesi	1	0.51
Akdeniz Üniversitesi	1	0.51
Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	0.51
Ordu Üniversitesi	1	0.51
Fırat Üniversitesi	1	0.51
Adıyaman Üniversitesi	1	0.51
Niğde Üniversitesi	1	0.51
Karabük Üniversitesi	1	0.51
Dumlupınar Üniversitesi	1	0.51

Araştırmaya dâhil edilen çalışmaların üniversitelere göre dağılımına bakıldığında; fazla çalışmaya sahip olan üniversite, 11 frekans ve %5,61 oranıyla Sakarya Üniversitesi'dir. Muğla Sıtkı Koçman

Üniversitesi, İnönü Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi 9 frekans ve %4,59 ile ikinci sıradadır. Giresun Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi ise 8 çalışma ve %4,08 oranla takip etmektedir. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi ve Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi 7 frekans ile %3,57 paya sahiptir. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Trabzon Üniversitesi, Mersin Üniversitesi ve Sinop Üniversitesi 6 çalışma ve %3,06 oranında yer almaktadır.

Diğer üniversitelerden Afyon Kocatepe Üniversitesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi 5 frekans ve %2,55 oranında yer bulurken, Bursa Uludağ Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi ve Uşak Üniversitesi ise 4 çalışma ile %2,04 oranında temsil edilmektedir.

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi, Bartın Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi gibi üniversiteler 3 çalışma ve %1,53 oranında yer almaktadır. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa ve diğer bazı üniversiteler 2 çalışma ve %1,02 oranla yer alırken, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi gibi üniversiteler ise 1 frekans ve %0,51 oranında katkı sağlamıştır.

Tablo 5.

Araştırmaya dâhil edilen tezlerin yöntemine göre dağılımı

Araştırma Yöntemi	Frekans	Yüzde (%)
Nitel	135	68,53
Nicel	39	19,80
Karma	23	11,68

Araştırmada kullanılan yöntemlerin dağılımı aşağıda sunulmuştur. Çalışmaların büyük çoğunluğu nitel araştırma yöntemlerine dayanmakta olup, frekansı 135 ve yüzde olarak %68,53'tür. Nicel araştırma yöntemleri 39 frekans ile %19,80 oranında yer alırken, karma yöntem ise 23 frekans ile %11,68 oranında kullanılmıştır.

Tablo 6.

Araştırmaya dâhil edilen tezlerin araştırma modeline göre dağılımı

Araştırma Modeli	Frekans	Yüzde (%)
Tarama	65	32,99
Olgubilim	38	19,29
Durum çalışması	32	16,24
Doküman incelemesi	25	12,69
Deneysel çalışma	19	9,64
Eylem araştırması	16	8,12
Meta-sentez	2	1,02
Toplam	197	100,00

Tezlerin araştırma modeline göre dağılımlarına bakıldığında; en çok tercih edilen model tarama olup, 65 frekans ile %32,99 oranında yer almaktadır. Olgubilim modeli 38 frekans ile %19,29, durum çalışması ise 32 frekans ile %16,24 oranında kullanılmıştır. Doküman incelemesi 25 frekans ile %12,69, deneysel çalışma 19 frekans ile %9,64 ve eylem araştırması 16 frekans ile %8,12 oranında yer bulmuştur. Meta-sentez ise 2 frekans ile %1,02 oranında kullanılmıştır. Toplamda 197 araştırma modeli incelenmiştir.

Tablo 7.

Araştırmaya dâhil edilen tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı

Veri Toplama Aracı	Frekans	Yüzde (%)
Anket (Likert Tipi)	38	19,29
Başarı testi	36	18,27
Doküman analizi	35	17,77
Görüşme	33	16,75
Gözlem	16	8,12
Anket, Görüşme	15	7,61
Gözlem, görüşme	7	3,55
Gözlem, başarı testi	8	4,06
Anket, Başarı testi	6	3,05
Anket, Görüşme ve Test	1	0,51
Materyal tasarımı	1	0,51
Başarı testi, görüşme	1	0,51
Toplam	197	100,00

Veri toplama araçlarının dağılımına bakıldığında; en sık kullanılan araç Likert tipi anket olup, 38 frekans ile %19,29 oranında yer almaktadır. Bunu 36 frekans ile %18,27 oranında başarı testi ve 35 frekans ile %17,77 oranında doküman analizi takip etmektedir. Görüşme 33 frekans ile %16,75, gözlem ise 16 frekans ile %8,12 oranında kullanılmıştır. Anket ve görüşme birlikte 15 frekans ile %7,61 oranında kullanılırken, gözlem ve başarı testi 8 frekans ile %4,06 oranında yer almıştır. Diğer kombinasyonlar arasında gözlem ve görüşme 7 frekans ile %3,55, anket ve başarı testi 6 frekans ile %3,05 oranında kullanılmıştır. Ayrıca, anket, görüşme ve test, materyal tasarımı ile başarı testi ve görüşme gibi daha nadir kullanılan araçlar ise her biri 1 frekans ile %0,51 oranında yer almıştır.

Tablo 8.

Araştırmaya dâhil edilen tezlerin veri analiz tekniklerine göre dağılımı

Veri Analiz Tekniği	Frekans	Yüzde (%)
İçerik analizi	111	56,35
Kestirimsel analiz	29	14,72
Betimsel analiz	27	13,71
Betimsel analiz + içerik analizi	16	8,12
Kestirimsel Analiz + İçerik Analizi	9	4,57
Kestirimsel Analiz + Betimsel Analiz	5	2,54
Toplam	197	100,00

Yapılan çalışmada kullanılan veri analiz tekniklerine ilişkin bulgular şu şekildedir: En sık kullanılan yöntem, %56,35 oranıyla içerik analizi olmuştur (111 çalışma). Bunu %14,72 ile kestirimsel analiz (29 çalışma) ve %13,71 ile betimsel analiz (27 çalışma) takip etmektedir. Ayrıca, betimsel analiz ile içerik analizinin birlikte kullanıldığı çalışmalar %8,12 (16 çalışma), kestirimsel analiz ile içerik analizinin bir arada kullanıldığı çalışmalar %4,57 (9 çalışma) ve kestirimsel analiz ile betimsel analiz kombinasyonunu kullanan çalışmalar ise %2,54 (5 çalışma) oranında yer almıştır. Toplamda 197 çalışmada farklı analiz yöntemleri kullanılmıştır.

Tablo 9.

Araştırmaya dâhil edilen tezlerin inceledikleri gruplara göre dağılımları

Kategori	Frekans	Yüzde (%)
Öğrenciler	77	39,09
Öğretmenler	59	29,95
Ders kitapları	18	9,14
Öğretmenler ve öğrenciler	7	3,55
Eser incelemesi	9	4,57
Öğretmen adayları	12	6,09
Öğretmenler ve Öğretmen adayları	2	1,02
Sosyal bilgiler öğretim programı	3	1,52
Eğitim sistemi	3	1,52
Kıbrıs gazileri	2	1,02
Yerel basın	2	1,02
Sınav soruları	1	0,51
Makaleler	1	0,51
Tezler	1	0,51
Toplam	197	100,00

Araştırmada incelenen grupların dağılımına bakıldığında; fazla çalışılan grup, %39,09 ile öğrenciler olmuştur (77 çalışma). Bunu %29,95 ile öğretmenler (59 çalışma) ve %9,14 ile ders kitapları (18 çalışma) takip etmektedir. Öğretmenler ve öğrencilerin birlikte incelendiği çalışmalar %3,55 (7 çalışma) oranında yer alırken, eser incelemesi %4,57 (9 çalışma) oranında gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, öğretmen adayları %6,09 (12 çalışma) ile incelenen bir diğer grup olmuştur. Diğer gruplar ise daha düşük yüzdelerle temsil edilmiştir: öğretmenler ve öğretmen adayları %1,02 (2 çalışma), sosyal bilgiler öğretim programı ve eğitim sistemi %1,52 (3'er çalışma), Kıbrıs gazileri, yerel basın %1,02 (2'şer çalışma), sınav soruları, makaleler ve tezler ise %0,51 (1'er çalışma) oranında yer almıştır. Toplamda 197 çalışmada farklı gruplar incelenmiştir.

Tablo 10.

Araştırmaya dâhil edilen tezlerin inceledikleri sınıf seviyelerine göre dağılımları

Sınıf Seviyesi	Frekans	Yüzde (%)
Ortaokul genel	96	48,73
İlkokul genel	16	8,12
7. sınıf	23	11,68
6. sınıf	22	11,17
8. sınıf	15	7,61
4. sınıf	8	4,06
6-7. sınıf	7	3,55
5. sınıf	4	2,03
Üniversite/Öğretmen adayı	4	2,03
4. ve 5. sınıf	2	1,02
Toplam	197	100,00

Araştırmada incelenen sınıf seviyelerinin dağılımına bakıldığında; en fazla çalışılan düzey, %48,73 oranıyla ortaokul genel seviyesi olmuştur (96 çalışma). Bunu %11,68 ile 7. sınıf (23 çalışma) ve %11,17 ile 6. sınıf (22 çalışma) takip etmektedir. İlkokul genel seviyesi %8,12 (16 çalışma), 8. sınıf %7,61 (15 çalışma) ve 4. sınıf %4,06 (8 çalışma) oranında incelenmiştir. Diğer sınıf seviyeleri ise daha düşük oranlarda çalışılmıştır: 6-7. sınıflar %3,55 (7 çalışma), 5. sınıf %2,03 (4 çalışma), üniversite/öğretmen adayları %2,03 (4 çalışma), 4. ve 5. sınıf ise %1,02 (2 çalışma) oranında yer almıştır.

Tartışma ve Yorum

Bu çalışmada incelenen 197 tez, tarih eğitimi alanındaki önemli eğilimleri ve araştırma konularını ortaya koymaktadır. Tarihsel düşünme, kavram geliştirme, dijital araçlar ve teknoloji kullanımı gibi modern eğitim yöntemlerinin, tarih eğitimi çalışmalarında sıklıkla ele alındığı görülmektedir. Bu durum, çağdaş eğitim yaklaşımlarının tarih öğretiminde de giderek daha fazla benimsendiğini göstermektedir. Tarihsel düşünme becerilerinin geliştirilmesi, öğrencilerin tarihsel olayları sadece ezberlemek yerine, bu olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurabilmelerini sağlamaktadır. Dijital araçların kullanımı ise, tarih öğretiminde öğrencilerin daha aktif ve katılımcı bir rol üstlenmesini teşvik etmektedir.

Çalışmalarda tarihsel düşünme becerileri ve kültürel miras eğitimi gibi konuların öne çıkması, tarih eğitiminin sadece bilgi aktarımı değil, aynı zamanda toplumsal bilinç ve kültürel farkındalık kazandırmayı hedefleyen bir alan olduğunu göstermektedir. Özellikle yerel tarih ve kültürel miras eğitimi, öğrencilerin kendi yaşadıkları çevrenin tarihsel ve kültürel değerlerini daha iyi anlamalarına katkı sağlamaktadır. Bu da öğrencilerin tarihle olan bağlarını güçlendirerek, tarih derslerini daha anlamlı hale getirmektedir. Ayrıca, yaratıcı öğrenme yöntemlerine yönelik çalışmaların da artması, tarih eğitiminin pedagojik açıdan daha esnek ve öğrenci merkezli bir yapıya kavuştuğunu göstermektedir. Araştırmanın bulgularına göre, Osmanlı ve İslamiyet öncesi Türk tarihi, Millî Mücadele ve Atatürkçülük eğitimi gibi konuların yoğun olarak çalışılması, Türkiye’de tarih eğitiminin ulusal kimlik ve tarih bilinci oluşturma açısından önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu konulara yönelik yapılan çalışmalar, öğrencilere ulusal tarihin önemli dönüm noktalarını öğretmeyi amaçlamaktadır. Aynı zamanda, yaratıcı drama ve oyun temelli öğretim gibi öğrenci merkezli yöntemlerin bu konuların öğretiminde kullanılması, öğrencilerin bu tarihsel süreçleri daha etkili bir biçimde öğrenmelerine olanak sağlamaktadır.

Tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans düzeyinde olması, tarih eğitimi alanında derinlemesine araştırma yapma ihtiyacının devam ettiğini göstermektedir. Doktora tezlerinin oranının nispeten düşük olması, yüksek lisans düzeyinde elde edilen bulguların henüz daha ileri düzeyde araştırmalarla desteklenmediği anlamına gelebilir. Bu sonuçlar Çırak’ın (2020) araştırmasıyla desteklenmektedir. Ancak çalışmalara 2019 yılından sonra belirgin bir artışın olması, tarih eğitimi alanında akademik ilginin giderek arttığını ve bu alanın gelecek yıllarda daha fazla doktora teziyle destekleneceğini göstermektedir. Bu sonuçlar Öztürk ve Sıgnaktekin (2021) bulgularıyla paralellik göstermektedir. Üniversitelerin tarih eğitimi alanındaki katkıları incelendiğinde, Sakarya Üniversitesi’nin öne çıkması, bu üniversitenin tarih eğitimi alanındaki akademik faaliyetlere yoğunlaştığını göstermektedir. Aynı şekilde, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İnönü Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi gibi kurumların da bu alanda önemli çalışmalar yaptığı görülmektedir. Öztürk ve Sıgnaktekin (2021) 2019 yılına kadar yapılan tezlerde tarih eğitimi alanında tez sayısının en fazla olduğu üniversitelerin Marmara, Gazi ve Niğde üniversiteleri olduğunu belirtmiştir. Bu durum, Türkiye’nin farklı bölgelerindeki üniversitelerin tarih eğitimi alanına katkıda bulunduğunu ve bu alandaki çalışmaların ülke genelinde yaygın olduğunu göstermektedir.

Araştırma yöntemleri açısından bakıldığında, nitel araştırma yöntemlerinin daha fazla tercih edilmesi, tarih eğitimi çalışmalarının derinlemesine ve anlamaya dayalı bir yaklaşımla ele alındığını göstermektedir. Nitel araştırma yöntemlerinin tarih eğitimi gibi sosyal bilimlerde sıkça kullanılması, bu alandaki araştırmaların nicelikten ziyade, niteliksel derinliği hedeflediğini göstermektedir. Ancak nicel ve karma yöntemlerin de kullanılması, bu alandaki çalışmaların çeşitliliğini ve farklı bakış açılarını yansıtmaktadır. Tarama modelinin en sık kullanılan araştırma modeli olması, tarih eğitimi çalışmalarında mevcut durumun tespit edilmesine yönelik bir eğilimin olduğunu göstermektedir. Tarama modeli, öğretim programlarının, ders kitaplarının veya eğitim yaklaşımlarının değerlendirilmesi için etkili bir modeldir. Bununla birlikte, olgubilim ve durum çalışması gibi modellerin de kullanılması, tarih eğitimi alanında farklı öğretim yöntemlerinin ve pedagojik yaklaşımların derinlemesine incelendiğini göstermektedir. Hayta, Karabağ ve Gövercin (2020) araştırmalarında tarih eğitimi tezlerinin araştırma modeli bağlamında benzer sonuçlara ulaşmıştır. Öztürk ve Sıgnaktekin (2021) en sık nitel araştırma desenlerinin ve görüşme formunun kullanıldığı ve genellikle

öğretmenlere yönelik önerilerde bulunulduğu tespit edilmiştir.

Veri toplama araçları arasında Likert tipi anket, başarı testi ve doküman analizi en sık kullanılan yöntemler olarak öne çıkmaktadır. Bu durum, tarih eğitimi araştırmalarında hem nicel hem de nitel verilerin toplandığını göstermektedir. Likert tipi anketler, özellikle öğretmen ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesinde yaygın olarak kullanılan bir araçtır ve eğitim süreçlerine dair algı ve tutumların belirlenmesinde etkili bir yöntemdir. Başarı testlerinin kullanımı ise, tarih öğretiminde öğrencilerin bilgi düzeylerinin ölçülmesine olanak tanımaktadır. Doküman analizi, özellikle tarih ders kitaplarının ve öğretim materyallerinin incelenmesinde önemli bir veri toplama aracı olarak kullanılmaktadır. Bu tür analizler, tarih eğitiminin içerik kalitesini ve öğretim materyallerinin pedagojik açıdan uygunluğunu değerlendirmek için vazgeçilmezdir. Veri analiz teknikleri arasında içerik analizinin en yaygın yöntem olarak kullanılması, tarih eğitimi araştırmalarının büyük ölçüde nitel verilerle yürütüldüğünü ve bu verilerin derinlemesine analiz edilerek sonuçlara ulaşıldığını göstermektedir. İçerik analizi, özellikle metin verilerinin analizinde kullanılan bir yöntemdir ve tarih eğitimi çalışmalarında sıklıkla ders kitapları, öğrenci yazılı çalışmaları veya müfredat belgeleri gibi dokümanların analizinde tercih edilmektedir. Kestirimsel analiz ve betimsel analiz gibi tekniklerin de kullanılması, araştırmacıların hem mevcut durumun betimlenmesine hem de gelecekteki olası eğilimlerin tahmin edilmesine yönelik bir çaba içinde olduklarını göstermektedir.

Araştırmada incelenen örneklem grupları arasında öğrencilerin en sık çalışılan grup olması, tarih eğitimi çalışmalarının büyük ölçüde öğrenci başarıları, öğrenme süreçleri ve öğrenci ihtiyaçlarına odaklandığını göstermektedir. Öğrenciler üzerinde yapılan bu çalışmalar, tarih öğretiminde hangi yöntemlerin daha etkili olduğunu belirlemek ve bu yöntemleri geliştirmek amacı taşımaktadır. Öğretmenlerin de sıklıkla incelenen bir grup olması, öğretim süreçlerinin kalitesinin artırılması ve öğretmenlerin pedagojik yeterliliklerinin geliştirilmesi açısından önemlidir. Özellikle tarih öğretiminin niteliğini artırmak için öğretmenlerin görüş ve deneyimlerine dayalı çalışmalar, bu alandaki pedagojik uygulamaların iyileştirilmesine katkı sağlamaktadır. Araştırmaların büyük kısmının ortaokul seviyesinde gerçekleştirilmesi, bu eğitim seviyesinin tarih öğretiminde kritik bir rol oynadığını göstermektedir. Ortaokul, öğrencilerin tarihsel düşünme becerilerini geliştirdikleri, tarihsel olayları kavramsal olarak anlamlandırmaya başladıkları bir dönemdir. Bu nedenle, bu sınıf seviyelerinde yapılan araştırmalar, tarih eğitiminin temel yapı taşlarının nasıl inşa edildiğini incelemek açısından büyük önem taşır. 7. ve 6. sınıfların en sık çalışılan seviyeler olması, bu sınıflardaki tarih konularının pedagojik açıdan daha fazla ilgi gördüğünü ve bu seviyelerdeki öğretim yöntemlerinin geliştirilmesine yönelik bir ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır.

İlkokul ve 8. sınıf seviyelerinde yapılan çalışmaların da önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. İlkokul düzeyinde yapılan tarih eğitimi çalışmaları, tarihsel düşünme becerilerinin temelini atıldığı, öğrencilerin tarihle tanıştığı yılları kapsar. 8. sınıf ise ortaokulun son yılı olması nedeniyle öğrencilerin tarihsel bilgiyi daha ileri düzeyde anlamlandırdığı ve bu bilgileri bir bütün olarak değerlendirdiği bir dönemdir. Bu sınıf seviyelerinde yapılan çalışmaların tarihsel öğrenmenin sürekliliğini sağlamada önemli bir rol oynadığı söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlara bakıldığında;

- Araştırmaya dahil edilen 197 tez, tarih eğitimi alanında çeşitli konu başlıklarına odaklanmaktadır. Tarihsel düşünme ve kavram geliştirme, dijital araçlar ve teknoloji kullanımı, kültürel miras ve yerel tarih, tarih konuları ve pedagojik yaklaşımlar, yaratıcı öğrenme yöntemleri, eğitimde yenilikçi yöntemler ve tarih eğitimi değerler eğitimi gibi başlıklar, bu çalışmaların temelini oluşturmaktadır. Tarihsel düşünme becerileri, dijital araçlar ile tarih öğretimi, kültürel miras eğitimi ve pedagojik yaklaşımlar gibi alt temalar ise sıklıkla ele alınan konular arasındadır. Özellikle Osmanlı ve İslamiyet öncesi Türk tarihi, Millî Mücadele ve Atatürkçülük öğretimi, yaratıcı drama ve oyun temelli öğretim gibi konulara odaklanan çalışmalar dikkat çekmektedir.
- İncelenen 197 tezin büyük çoğunluğu (%90.36) yüksek lisans tezlerinden oluşmaktadır. Doktora tezlerinin oranı ise %9.64'tür. Çalışmaların yayımlanma yıllarına göre dağılımına bakıldığında, 2019 yılı en fazla çalışmanın yayımlandığı yıl olarak öne çıkmaktadır (%19.08). 2022, 2023 ve 2021 yılları da yoğun çalışma sayılarına sahip yıllardır. Sonuçlar, tarih eğitimi alanındaki çalışmaların son yıllarda artış gösterdiğini ve özellikle 2019 yılından itibaren yoğunlaştığını göstermektedir.

- Araştırmaya dahil edilen çalışmalara bakıldığında, Sakarya Üniversitesi en fazla çalışmaya sahip üniversite olarak öne çıkmaktadır (%5.61). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İnönü Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi ise ikinci sırada yer almaktadır. Giresun Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi ve Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi gibi üniversitelerin de bu alanda önemli çalışmalara imza attığı görülmektedir.
- Çalışmaların büyük çoğunluğu (%73.60) nitel araştırma yöntemlerini temel almaktadır. Nicel araştırma yöntemleri ve karma yöntem ise sırasıyla %14.72 ve %11.68 oranında kullanılmıştır. Araştırma modellerine bakıldığında ise tarama modeli en çok tercih edilen model olarak öne çıkmaktadır (%32.99). Olgubilim, durum çalışması, doküman incelemesi, deneysel çalışma ve eylem araştırması gibi modeller de farklı oranlarda kullanılmıştır.
- Veri toplama araçları arasında Likert tipi anket, başarı testi ve doküman analizi en sık kullanılan araçlardır. Görüşme ve gözlem de önemli ölçüde kullanılmıştır. Veri analiz tekniklerine bakıldığında ise içerik analizi en sık kullanılan teknik olarak belirlenmiştir (%56.35). Kestirimsel analiz ve betimsel analiz ise sırasıyla ikinci ve üçüncü en yaygın tekniklerdir. Çalışmaların bir kısmında, betimsel analiz ve içerik analizi, kestirimsel analiz ve içerik analizi, kestirimsel analiz ve betimsel analiz gibi farklı analiz teknikleri kombinasyonları da kullanılmıştır.
- Araştırmada incelenen gruplar arasında öğrenciler en sık çalışılan grup olarak öne çıkmaktadır (%39.09). Öğretmenler ve ders kitapları ise sırasıyla ikinci ve üçüncü en sık çalışılan gruplardır. Çalışmaların büyük bir kısmı ortaokul genel seviyesini kapsamaktadır (%48.73). 7. ve 6. sınıflar ise sırasıyla ikinci ve üçüncü en sık çalışılan sınıf seviyeleridir. İlkokul genel seviyesi ve 8. sınıf da önemli ölçüde çalışılmıştır. Diğer sınıf seviyeleri ise daha az sayıda çalışmada ele alınmıştır.
Bu sonuçlar bağlamında şu önerilere yer verilmiştir;

Lisansüstü Eğitim Alanındaki Araştırmacılara Öneriler

- Çalışmaların yoğun olarak tarihsel düşünme becerileri, dijital araçlar ve Osmanlı tarihi gibi konulara odaklandığı göz önüne alındığında, araştırmacılar bu alanların dışındaki konulara yönelerek literatüre katkı sağlayabilir. Örneğin, modern tarih öğretiminde küresel tarih perspektifini ele alan çalışmalar yapılabilir.
- Araştırmaların büyük çoğunluğu nitel yöntemlere dayanmaktadır. Nicel ve karma yöntemlerin daha fazla kullanılması, tarih eğitimi çalışmalarına farklı bir boyut kazandırabilir. Özellikle geniş ölçekli anketler ve deneysel çalışmalar, daha genel geçer sonuçlar elde edilmesine yardımcı olabilir.
- Yaratıcı drama ve oyun temelli öğretim gibi yaratıcı yöntemler, tarih eğitiminde son yıllarda öne çıkan uygulamalar olarak görülebilir. Araştırmacılar, bu yöntemleri daha fazla inceleyerek teori ve pratik arasındaki bağı güçlendirebilir.
- Dijital araçların kullanımının tarih öğretimindeki etkilerini daha derinlemesine inceleyebilirler. Özellikle sanal müzeler, artırılmış gerçeklik (AR) ve sanal gerçeklik (VR) gibi yenilikçi teknolojilerin eğitimdeki yeri hakkında çalışmalar yapabilirler.
- Tarih eğitimi yoluyla değerler eğitimi üzerine daha fazla çalışılmalıdır. Tarih derslerinde etik, insan hakları ve barış gibi evrensel değerlerin nasıl daha etkili öğretilbileceği üzerine araştırmalar yapılabilir.
- Çalışmaların çoğunluğu ortaokul düzeyine odaklanmıştır. Farklı yaş gruplarına yönelik tarih eğitimine dair araştırmalar yaparak eksik alanları doldurabilirler.

Öğretmenlere Yönelik Öneriler:

- Tarih derslerinde dijital araçları daha fazla kullanarak öğrencilerin ilgisini çekebilirsiniz. Sanal turlar, dijital müzeler, tarihsel simülasyonlar ve artırılmış gerçeklik (AR) uygulamaları gibi teknolojiler, öğrencilere daha zengin ve etkileşimli bir öğrenme deneyimi sunabilir.
- Yaratıcı drama ve oyun tabanlı öğretim yöntemlerini derslerinize entegre ederek öğrencilerin tarihsel olayları daha derinlemesine anlamalarını sağlayabilirsiniz. Bu tür interaktif yöntemler, öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını artırır ve tarihsel empati becerilerini geliştirir.
- Tarih derslerinde yerel tarih ve kültürel miras unsurlarını kullanarak, öğrencilerin yaşadıkları bölgenin tarihine dair farkındalıklarını artırabilirsiniz.

- Tarih derslerinde tarihsel olaylar üzerinden evrensel değerler (demokrasi, insan hakları, barış) eğitimine yer vererek, öğrencilerin tarihsel olayları sadece bilgi olarak değil, etik ve değerler açısından da değerlendirmelerini sağlayabilirsiniz.
- Öğrencilerin kronoloji, tarihsel empati, neden-sonuç ilişkileri ve tarihsel bağlam kurma becerilerini geliştirmek için özel stratejiler geliştirebilirsiniz.

Kaynakça

- Akdağ, H. (2009). Sosyal bilgilerin tanımı, amacı, önemi ve Türkiye'deki yeri. R. Turan, A. M. Sünbül ve H. Akdağ (Ed.). *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar-I* içinde. PegemA Yayıncılık.
- Ata, B. (2009). Sosyal bilgiler ünitesi kavramı üzerine bazı düşünceler. R. Turan, A. M. Sünbül ve H. Akdağ (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar-I* içinde, (s.25-42). PegemA Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri [Scientific research methods]. *Ankara: PegemA*.
- Ciftci, S. K., Danisman, S., Yalcin, M., Tosuntas, S. B., Ay, Y., Sölpük, N., & Karadag, E. (2016). Map of Scientific Publication in the Field of Educational Sciences and Teacher Education in Turkey: A Bibliometric Study. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 16(4), 1097-1123.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2017). Mixed methods research. In *Research methods in education* (pp. 31-50). Routledge.
- Cüçük, E. (2017). *Türkiye'de "eğitim tarihi" alanında yapılmış doktora tezlerinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep, Türkiye.
- Çırak, A. (2020). Sosyal bilgilerde tarih ile ilgili konuların öğretimi üzerine 1999-2019 yılları arası yapılan tezlerin analizi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(3), 1219-1242.
- Çiftçi, T. (2017). Türkiye'de coğrafya eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin (2006-2017) eğilimleri, *Journal of History Culture and Art Research*, 6(4), 864-887.
- Danişman, Ş., Yalçın, M., Çiftçi, Ş. K., Tosuntaş, Ş. B., Sölpük, N., Ay, Y., ... & Yücel, C. (2016). Scientific Publication Map of Journals Published in the Field of Educational Sciences in Turkey: An Analysis Impact Factors of Journals. *Educational Administration: Theory and Practice*, 22(4), 483-506.
- Demircioğlu, İ. H. (2010). *Tarih öğretiminde öğrenci merkezli yaklaşımlar*. Anı Yayıncılık.
- Dilek, D. (2002). *Tarih derslerinde öğrenme ve düşünce gelişimi*. PegemA Yayıncılık.
- Hayta, N., Karabağ, G., & Gövercin, A. (2020). Türkiye'de tarih eğitimi ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Turkish History Education Journal*, 9(1), 248-262.
- Karadağ, E., Yalçın, M., Çiftçi, K., Danişman, Ş., Sölpük, N., Tosuntaş, Ş., & Ay, Y. (2017). Türkiye'de eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanındaki bilimsel yayınların atıf analizleri. *Bilgi Dünyası*, 18(1), 9-28.
- Karasar, N. (2015). Bilimsel araştırma yöntemleri (28. basım). *Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık*.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi temelli sosyal hizmet araştırmaları dergisi*, 1(1), 62-80.
- Köhler, T., & Stemmler, M. (1997). Normative versus ipsative configural frequency analysis in personality research—their use discussed in a reanalysis of data on situation-bound anxiety. *European Journal of Personality*, 11(1), 69-79.
- Miles, M. B. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Thousand Oaks.
- Oruç, Ş. & Ulusoy, K. (2008). Sosyal bilgiler öğretimi alanında yapılan tez çalışmaları. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 121 -132.
- Öner, G., & Öner, D. (2017). Sosyal bilgiler eğitiminde coğrafya konuları üzerine yapılmış lisansüstü tezlere yönelik bir analiz ve bibliyografya çalışması. *Bogazici University Journal of Education*, 34(2), 13-34.
- Öztürk, C. & Dilek, D. (2005). Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretim programları. C. Öztürk ve D. Dilek (Ed.), *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* içinde, PegemA Yayıncılık.

- Öztürk, C. (2006). “Sosyal Bilgiler: Toplumsal Yaşama Disiplinlerarası Bir Bakış”, *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* (Editör: Cemil Öztürk), Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Öztürk, F. Z., & Sıgnaktekin, C. (2021). Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında hazırlanan tarih konulu lisansüstü tezlerdeki eğilimler: Bir meta-sentez çalışması. *International Journal of New Approaches in Social Studies*, 5(1), 152-176.
- Paykoç F. (1995), *İlköğretim Okullarında Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Sorunları, Sosyal Bilgiler Eğitiminde Çağdaş Yaklaşımlar*, Ankara, TED, Yayınları.
- Sönmez, V. (2005). *Hayat ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Öğretmen Kılavuzu*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, M., Gögebakan-Yıldız, D. & Duman, R. (2011). Türkiye’deki sosyal bilgiler eğitimi tezleri üzerine bir değerlendirme, *Journal of Social Studies Education Research*, 2(2), 96-121.
- Tarman, B., Acun, İ., & Yüksel, Z. (2010). Sosyal bilgiler eğitimi alanındaki tezlerin değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 725 -746
- Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2001). Content analysis and application examples. *Epsilon Yayınları: İstanbul*.
- Turan, R. & Akdağ, H. (2017). *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar III*. PegemA Yayıncılık.
- Turan, R. & Ulusoy K. (2011). Sosyal bilgiler disiplininde tarihin yeri ve önemi. R. Turan ve K. Ulusoy (Ed.), *Sosyal Bilgilerin Temelleri içinde*, (s.138-155). Maya Akademi Yayınları.
- Wallen, N. E., & Fraenkel, J. R. (2013). *Educational research: A guide to the process*. Routledge.
- Wiles, J. & Bondi, J. (1993). *Curriculum Development. A Guide to Practice*. New York: Mcmillan Publishing Company.

Extended Abstract

Introduction

Social Studies is one of the disciplines that enables individuals to establish a meaningful connection with the past, present, and future. By contributing to the individual's interaction with their environment, it supports the development of citizenship awareness and responsibility. Additionally, it helps individuals not only function as separate entities but also actively participate as a part of society (Öztürk, 2006). According to researchers, Social Studies equips individuals with skills to produce effective solutions to the problems they encounter in life and ensures that they fulfill their responsibilities by learning necessary lessons from these experiences (Öztürk, 2006; Sönmez, 2005). For this reason, educational programs must be designed to meet the needs of the age and be structured in a contemporary manner. In this way, students can easily adapt what they have learned to their lives and surroundings and acquire the necessary skills through the Social Studies program (Paykoç, 1991; Öztürk, 2006; Sönmez, 1998; Wiles & Bondi, 1993; Tarman, Acun & Yüksel, 2010).

Social Studies education has a multidisciplinary structure, and history topics form a significant part of this field. History subjects are considered a fundamental component of Social Studies curricula, which has led to history-centered curriculum designs. When examining the Social Studies curricula in our country, it is evident that history topics hold a special place in these programs (Ata, 2009). Among the core disciplines of the Social Studies course, there are many subjects directly related to history, and numerous topics in the course can be connected to history (Turan & Ulusoy, 2011). Academic research conducted on Social Studies education in Turkey also emphasizes the strong relationship between history and Social Studies (Ata, 2007; Akdağ, 2009; Öztürk & Dilek, 2005; Turan & Akdağ, 2017).

The aim of this research is to conduct a bibliometric analysis of the theses in the field of Social Studies Education, focusing on history topics between the years 2015-2024, and to determine the trends in graduate research. In this context, research trends are presented in terms of thesis topics, thesis types, publication years, universities, research methods used, research models, data collection tools, data analysis types, sample groups, and sample types.

Methodology

The research employed a qualitative research method and was conducted using a survey model. According to Karasar (2015), the survey model aims to describe a situation that existed in the past or still exists as it is. The event, individual, or object in question is attempted to be defined in its own conditions as it is. A detailed literature review is necessary for a high-quality systematic review. The study's population consists of thesis research that is accessible in full text in the YÖK Thesis database, published in Turkish and English, and conducted in Turkey. The sample of the study includes graduate theses conducted in the field of Social Studies Education and within the scope of history education, published in Turkish and English between the years 2015 and 2024. In this context, a total of 197 theses were included in the study. The analysis of the obtained data was carried out using the document analysis method.

Findings

The research focused on topics such as historical thinking and concept development, the use of digital tools and technology, cultural heritage and local history, history topics and pedagogical approaches, creative learning methods, innovative methods in education, and values education in history education. Sub-themes such as historical thinking skills, historical empathy, chronology, and the perception of time held significant importance, while topics like teaching history through digital tools, cultural heritage education, local history teaching, and historical sites/museums were also frequently addressed. Pedagogical approaches focused on the teaching of Ottoman and pre-Islamic Turkish history, the National Struggle, and Atatürkism. Creative learning methods, such as creative drama and game-based teaching, were also integrated into history education. Additionally, studies were conducted on the use of materials, project-based learning, and innovative approaches such as active learning, as well as teaching historical values. The majority of the theses were master's theses, with a frequency of 178, accounting for 90.36% of the total theses. Doctoral theses accounted for 19, with a ratio of 9.64%. In total, 197 theses were examined. When the distribution of the studies included in the research by publication year is examined, the highest number of studies were published in 2019, with a frequency of 33 and a percentage of 19.08%. This is followed by 2022, with a frequency of 27 and a ratio of 15.61%. In other years, 2023 had 23 studies (13.29%), 2021 had 17 studies (9.83%), and 2024 had 15 studies (8.67%) published. In 2018 and 2016, there were 12 studies, each representing a ratio of 6.94%. In 2017, 16

studies (9.25%) were published, while in 2020, 10 studies (5.78%) and in 2015, 8 studies (4.62%) were published.

When examining the distribution of the universities where the studies were conducted, the university with the most studies was Sakarya University, with a frequency of 11 and a ratio of 5.61%. Muğla Sıtkı Koçman University, İnönü University, and Necmettin Erbakan University followed with 9 studies each, representing 4.59%. Giresun University and Gazi University followed with 8 studies each, representing 4.08%. Recep Tayyip Erdoğan University and Burdur Mehmet Akif Ersoy University had 7 studies each, accounting for 3.57%. Bolu Abant İzzet Baysal University, Trabzon University, Mersin University, and Sinop University had 6 studies each, representing 3.06%.

The distribution of the methods used in the research is presented below. The majority of the studies were based on qualitative research methods, with a frequency of 135 and a ratio of 68.53%. Quantitative research methods were used in 39 studies (19.80%), while mixed methods were employed in 23 studies (11.68%). When examining the distribution of the theses by research model, the most preferred model was the survey model, with a frequency of 65 and a ratio of 32.99%. The phenomenology model was used in 38 studies (19.29%), and case studies were employed in 32 studies (16.24%). Document analysis was used in 25 studies (12.69%), experimental studies in 19 studies (9.64%), and action research in 16 studies (8.12%). Meta-synthesis was used in 2 studies (1.02%). In total, 197 research models were examined.

In terms of data collection tools, the most commonly used tool was the Likert-type questionnaire, with a frequency of 38 and a ratio of 19.29%. This was followed by achievement tests, with a frequency of 36 (18.27%), and document analysis, with a frequency of 35 (17.77%). Interviews were used in 33 studies (16.75%), and observation was used in 16 studies (8.12%). Surveys and interviews were used together in 15 studies (7.61%), while observation and achievement tests were used in 8 studies (4.06%). Other combinations included observation and interviews, with a frequency of 7 (3.55%), and surveys and achievement tests, with a frequency of 6 (3.05%). Additionally, tools such as surveys, interviews, tests, material design, achievement tests, and interviews, which were less commonly used, were used in 1 study each, accounting for 0.51%.

The findings regarding the data analysis techniques used in the studies are as follows: The most frequently used method was content analysis, accounting for 56.35% (111 studies). This was followed by predictive analysis, used in 14.72% (29 studies), and descriptive analysis, used in 13.71% (27 studies). Additionally, studies that employed both descriptive and content analysis accounted for 8.12% (16 studies), while those that used both predictive and content analysis accounted for 4.57% (9 studies). Studies that combined predictive and descriptive analysis accounted for 2.54% (5 studies). In total, different analysis methods were used in 197 studies.

When examining the distribution of the groups studied in the research, the most studied group was students, accounting for 39.09% (77 studies). This was followed by teachers, with 29.95% (59 studies), and textbooks, with 9.14% (18 studies). Studies examining both teachers and students together accounted for 3.55% (7 studies), while document analysis was conducted in 4.57% (9 studies). Additionally, pre-service teachers were another group examined, with 6.09% (12 studies). Other groups were represented by lower percentages: teachers and pre-service teachers accounted for 1.02% (2 studies), Social Studies curricula and the education system accounted for 1.52% (3 studies each), and Cyprus veterans and local media were studied in 1.02% (2 studies each). Exam questions, articles, and theses were each represented by 1 study (0.51%).

In terms of the distribution of the grade levels studied, the most frequently studied level was the general middle school level, accounting for 48.73% (96 studies). This was followed by 7th grade (11.68%, 23 studies) and 6th grade (11.17%, 22 studies). The general primary school level was represented by 8.12% (16 studies), while the high school level was examined in 7.61% (15 studies). Studies at the university level accounted for 6.60% (13 studies). Additionally, studies that focused on multiple grade levels accounted for 3.55% (7 studies), and studies that focused on Social Studies teachers at the middle school level accounted for 2.54% (5 studies).

Discussion and Conclusion

In conclusion, this research analyzed the bibliometric trends of theses on Social Studies Education focusing on history topics in Turkey from 2015-2024. The findings revealed that there has been increasing interest in history topics, with a wide range of themes and methodologies used, indicating a rich diversity in

Adem DAĞAŞAN, Tuğba SOMEN & Meral Metin GÖKSU

research approaches. Furthermore, the rise in digital tools and creative methods in history teaching reflects the integration of modern pedagogical practices into traditional history education frameworks. This shift is seen as essential to equipping future generations with skills to engage critically with the past and apply historical thinking in contemporary contexts.